

הידיים המרעידות את מיתרי הלב — מלזונים בכל רחבי העולם שמעו את הצלילים ברטט של קדושה...

מוסיקה

יאשה חפץ - האליל

השבוע הבא יעמוד בסימן המאורע המוסיקלי הגדול ביותר בארץ מזה 14 שנה, מאז ביקר אצלנו "המוסיקאי מספר אחד" — טוסקאניני. הפעם בא אליו גו האליל השני בעולם המוסיקה, האיש אשר יחד עם המנצח הגדול מהווה את "הרואט האכסקלוסיבי" של אמנים.

יאשה חפץ
אחריו — הפסקה

חפץ, גדול הכנרים של המאה, וכפי הנראה גם המצוין אשר בין מנגיני הכינור בכל התקופות, והמאפיל על כל שאר המוסיקאים המבצעים בשלמותו, הנו מזה עשר שנים ומעלה אגדה ממש בין המוסיקאים בכל קצות תבל. שאלו את הכנרים עצמם על "דירוג" הכנרים (אם אפשר בכלל לדבר כך) ותשמעו את האמרה המקובלת בעולם המוסיקה: "הראשון הוא חפץ, אחריו באה — הפסקה ארוכה; ורק אז מתחילים כל שאר הכנרים".

במאה שלנו היו כמה אבירי נגינה בכנור (ובראש וראשונה קרייזלר, "המלך והארי"), אשר עלו לגדולתם בשל אישיותם, תפיסתם או אותה חרף פעמיות אשר באמנותם (בייחוד קרייזלר). ואולם גדולתו של חפץ צנונה

בשלמות נגינתו, שלמות על-אנושית ממש, שאין דוגמתה בכל תולדות הנגינה בכלי זה. מכאן בעיקר נוצרה הדעה, כי חפץ הוא "מוסיקאי קר", שכן לא יכול אדם להעלות על הדעת נגינה כזאת מבלי שהאמן, ידיו, שכלו, נפשו וכל חושיו יהיו נתונים בחשבון הקר של הטכניקה, של הביצוע, שהופך כאילו למטרה בפני עצמה, לאמור: שהוא הפך מכונה. אולם אפילו אלה הטוענים כך מוסיפים להתלבט בשאלה רצינית אחרת: כיצד, איפוא, תתכן מוסיקה ליות כזאת, תפיסה כזו, פראזה ומעוף כאלה, כשהאדם נתון כולו בחשבון הקר? ועד כה לא ניתנה תשובה אלא זו — שכמוהו לא יגן איש...

צירלס אויגול, מי שהיה מנהלה של חברת התקליטים "ויקטור" במשך 25 שנה, מספר בספרו "הצד השני של התקליט" (ספר זכרונות-גילויים על האימנים הגדולים) את האפיונה הבאה על חפץ. בתום השיחה על הקלטה חדשה, כאשר נקבע תאריך הנגינה ומי קומה, פנה הכנר למנהל החברה: "ומי משלם את הוצאות הדרך?" (הכונה היתה להוצאות של שני דולר בערך). אויגול, שלא הכיר עוד את חפץ אי-שית, התפלא על השאלה, מדעתו כי ההקלטה עלולה להכניס לכנר כמה עשרות אלפי דולרים. "ההוצאות הן על חשבונך" אמר. הכנר קיבל את התשובה ללא כל תגובה, רק אחרי חדשים, בשיחה אחרת, חזר אויגול אל הנושא ושאל את הכנר האם היתה אותה שאלה רצינית. חפץ השיב בחיוב. "זה לא חשוב שאני צריך לשלם" — אמר — "העיקר, אני אוהב לדעת את הכל מראש". המחבר מסביר את הדבר באופיו של הכנר (הידוע, אגב, בתור מותני הגדולות — גם הפעם יגן בארץ לטובת קרן נורמן, ואילו בביקוריו הקודמים בארץ תרם כסף רב במקום).

אלפים גרים בצל המוות

(המשך מעמוד 7)

"אני חושב שהעונות התנהגה בי צורה בלתי-נכונה עד מאוד", אמר מנהל משרדי האפוטרופוס לנכסי נפקדים, מר חיים רייזל, לסופרנו התל-אביבי. "היא הקימה רעש כזה שהביא אלינו מאות אנשים מבוהלים וכמעט היסטריים ה' דורשים כי נשלח לבדוק את בתיהם אשר — לפי דבריהם — נמצאים על סף התמוטטות".

"במקרים אלה יוצאים מהנדסינו", המשיך מר רייזל, לתקור ולבדוק את הבנין. עד עתה היו רוב האזעקות ללא יסוד, אולם גם הבתים שנמצאו בלתי ראויים לדור, ואשר נקבעו להריסה, עודם בשימוש. מדוע? מפני שהדיירים אינם רוצים לעזוב את בתיהם, ואין לנו הסמכות להוציאם בכוח".

האדם הנדרש לפנות את ביתו, מחמת סכנת התמוטטות, מסרב לעשות זאת כל עוד לא ניתן לו שיכון אחר. ולאפוטרופוס אין בתים פנויים, וגם אין זה במסגרת תפקידו להקים בתים או מעונות חדשים.

הבעיה היא יותר של העיריות ומשרדי הממשלה, החייבים להציע דרך אלטרנטיבי לאנשים אשר שוכנו במקור מות מסוכנים.

כשזרמו המוני עולים, ננקט הפתרון הקל לשיכונם — בתים נטושים. העולים שוכנו בערים ובכפרים ערביים מבלי שתהיה כל בדיקה אשר תקבע אם ראויים הבתים לשימוש.

אולם לאחר החורף הקשה שעבר עלינו ואשר הביא כמה אסונות מחרים, דים, החלו מהנדסי האפוטרופוס בבדיקה שטחית של הבתים אשר לרשותו ואשר מספרם מגיע עד 10000 בכל הארץ. כל מקרה המובא לפני האפוטרופוס נבדק בשיטתיות עד כמה שהדבר ניתן מבחינה טכנית. כי אין בארץ מעבדות לבדיקות הנדסה, גיאולוגיה, ואדריכלות יסודית. אם נמצא בית הזקוק לתקור

נים, מוכרחים מהנדסים לקבוע קודם כל את מידת החיפוף שיש ליחס למקרה. כך שיכול לקרות כי עבודת תקון לא תוצא לפועל אלא כעבור זמן רב.

האפוטרופוס פנה למשרדי הבטחון והעבודה ברישה שיעבירו אליו כמה מהנדסים נוספים. אך אין להניח כי יוכל לקבלם. כי אותו מצב שורר בכל משרדי הממשלה. משכורתו של מהנדס המועסק בפיקודת ממשלתית היא נמוכה מהכנסתו של מהנדס עצמאי. וכמו בכמה מקצועות אחרים, משרה ממשל-תית אינה כדאית.

יש לנקוט בפעולה מיידיית

דבריו של מר רייזל, אף שיש בהם כדי להסביר את עמדת האפוטרופוס ולשחררו מחלק מהאשמות שהוטחו נגדו, אינם יכולים לספק את הציבור. ייתכן שחסרים מהנדסים לתיקון הבתים, מדוע אינו מעלים את המשכרות? מדוע אין משתמשים בהכנסותיו הגדולות של האפוטרופוס כדי למנוע את השואה בטרם תתחולל?

האפוטרופוס אינו יכול לשכן את דייריו שיש לפנותם מן הבתים המסוכנים. באורח חוקי הכנסותיו הן פקדון מטעם בעלי הנכסים. אך בתי קונים חייב בעל הבית או בא כוחו. ולשכן אלטרנטיבי — מדוע לא יועיק הוא את הממשלה?

אין אנחנו סבורים שיש להטיל את כל המעמסה וכל האשמה על שכמו של האפוטרופוס. הבעיה חמורה מדי מכדי שתיפתר באמצעים דימוגיים. סכנת-מוות מרחפת על ראשיהם של מאות, של אלפים, במקום האשמות, במקום ה"גילויים" של עתונאים זריזים, במקום "ועדות החקירה" של ה' מוסדות למיניהם, חייבים השלטונות והסוכנות היהודיות (האחריות לעולים ולשיכונם) לטול את הענין לידיהם ולפתור את הבעיה במרץ, בתנופה ובאמצעים בלתי-רגילים. אם תתחולל, חס ושלום, שואה נוספת, יהיה דם הקרבנות על ראשיהם.